พริกหนุ่ม**พันธุ์ใหม่**
กรมวิชาการเกษตร
ผลใหญ่ เผ็ด ทนโรค

อรทัย วงค์เมธา

พริกหนุ่ม *(Capsicum annuum)* อยู่ในวงศ์ Solanaceae เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะเขือเทศ มีลักษณะ สี และรูปทรงที่แตกต่างกันตามแต่ละชนิด พริกหนุ่มจัดอยู่ในกลุ่มพริกใหญ่ ได้แก่ พริกหนุ่ม พริกบางช้าง พริกมัน พริกเหลือง และพริกใหญ่ลูกผสมพันธุ์ต่าง ๆ มีแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือและภาคอีสานของประเทศไทย มีพื้นที่เก็บเกี่ยว 17,491 ไร่ ผลผลิต 26,368 ตัน คิดเป็นมูลค่า 773.90 ล้านบาท ความต้องการผลผลิตพริกในประเทศจึงมีมาก การจำหน่ายพริกร้อยละ 97 ใช้บริโภคในประเทศ ซึ่งร้อยละ 20 ถูกแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ซอสพริก น้ำพริกเผา พริกเครื่องแกง ฯลฯ ที่เหลือประมาณร้อยละ 3 ถูกส่งออกทั้งในรูปผลสด ผลแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์แปรรูป นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าพริกสดแช่เย็นจนแข็ง ปริมาณ 25,342.50 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 981.66 ล้านบาท

แม้จะมีความต้องการมาก แต่กำลังการผลิตกลับไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์พริกลูกผสมที่มีราคาแพง มีคุณลักษณะไม่ตรงตามความต้องการของตลาด เช่น สีผล และความเผ็ด นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขาดแคลนพริกในฤดูหนาว และเกษตรกรนิยมเก็บเมล็ดไว้ใช้เอง ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่ตรงตามพันธุ์ คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน เป็นปัญหาต่อเนื่องในการนำไปบริโภคแปรรูปเพื่ออุตสาหกรรมและการส่งออก

1. ลักษณะดอกพริกที่พร้อมผสมพันธุ์

2. ผสมพันธุ์พริกโดยนำเกสรตัวผู้ออก

3. ลักษณะผลพริก อายุ 1 สัปดาห์ หลังผสมติด

4. ลักษณะผลพริก อายุ 2 เดือน หลังผสมติด

5. การแกะเมล็ดพริก

6. ลักษณะเมล็ดพริก

7. ทำการสุ่มต้นพริกที่มีลักษณะตามเกณฑ์การคัดเลือก

8. ทำการคลุมต้นพริกที่ได้รับการคัดเลือก

9. ต้นพริกหนุ่ม อายุ 60 วัน หลังย้ายปลูก

10. เก็บผลพริกที่สุกแล้วของต้นพริกที่คัดเลือก

11. ลักษณะดอกพริกใหญ่
ของสายพันธุ์ พจ.15-1-1-1 x พันธุ์การค้า

12. ลักษณะผลพริกใหญ่
ของสายพันธุ์ พจ.15-1-1-1 x พันธุ์การค้า

13. การเปลี่ยนสีของผลพริกใหญ่
สายพันธุ์ พจ.15-1-1-1 x พันธุ์การค้า

14. การเปรียบเทียบพันธุ์พริกใหญ่แต่ละสายพันธุ์กับพันธุ์การค้า

ปรับปรุงพันธุ์พริกใหญ่

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการปรับปรุงพันธุ์พริกใหญ่สำหรับบริโภคสด ตั้งแต่ปี 2559 - 2564 ณ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (หน่วยย่อย แม่เหียะ และแม่จอนหลวง) และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้พันธุ์พริกหนุ่มสำหรับบริโภคสดที่ให้ผลผลิตสูง และเกษตรกรสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ขยายเองได้

การคัดเลือกพันธุ์พริกใหญ่ ใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1) ผลผลิตสูงอย่างน้อย 1,400 กิโลกรัมต่อไร่ และผลพริกมีขนาดใหญ่ รูปทรงตรง

2) ผลแก่มีสีเขียวอยู่ในกลุ่ม GREEN GROUP 134 - 136 ผลสุกมีสีแดงเข้ม ในช่วง RED GROUP 42 - 45 (RHS Color chart)

3) มีรสชาติเผ็ดปานกลางถึงมาก

ดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ด้วยการผสมข้ามพันธุ์ระหว่าง พันธุ์พริกใหญ่ 7 พันธุ์ คือ บางช้าง (CA365), พจ.15-1-1-1, พจ.5-3-1-1, จินดากาญจนบุรี, หัวเรือ ศก.13, พจ.07, ม่วง 52-60 และพันธุ์การค้า 2 พันธุ์ คือ หยกสวรรค์ และ หนุ่มเขียว โดยจับคู่ผสมแบบพบกันทั้งหมดได้ 48 คู่ผสม ทำการคัดเลือกแบบบันทึกประวัติ (Pedigree selection) ที่ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (แม่เหียะ) จนได้สายพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ชั่วรุ่นที่ 5 จำนวน 7 สายพันธุ์ ได้แก่ พจ.5-3-1-1 x หยกสวรรค์, พจ.5-3-1-1 x หนุ่มเขียว, พจ.15-1-1-1 x หยกสวรรค์, หนุ่มเขียว x หัวเรือ, หนุ่มเขียว x พจ.07, หนุ่มเขียว x หยกสวรรค์ และ หยกสวรรค์ x หนุ่มเขียว

จากนั้นนำสายพันธุ์ที่คัดเลือกได้ซึ่งมีความคงตัวทางพันธุกรรรม ไปเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้า 1 พันธุ์ ได้แก่ หนุ่มเขียว ช่วงฤดูหนาวและฤดูฝน ในแปลงศูนย์วิจัยฯ ตามเกณฑ์การปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ในปี 2563 - 2564 สามารถคัดเลือกพันธุ์ได้จำนวน 1 สายพันธุ์ ได้แก่ **สายพันธุ์ พจ.15-1-1-1 x หยกสวรรค์** ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่มีคุณภาพ มีลักษณะภายนอกเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค มีการเจริญเติบโตที่ดี ให้ผลผลิตสูง และมีความต้านทานต่อการการเกิดโรคแอนแทรกโนส มีรสชาติเผ็ดปานกลาง มีคะแนนการประเมินความพึงพอใจด้านลักษณะทางกายภาพ (สี รูปทรง และขนาด) ก่อนการแปรรูปและหลังการแปรรูปเป็นน้ำพริกหนุ่ม (สี กลิ่น รสเผ็ด เนื้อสัมผัส) รวมถึงความพึงพอใจภาพรวมเทียบเท่าพันธุ์การค้า และเกษตรกรสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ขยายเองได้ จึงมีความเหมาะสมที่จะเสนอขอเป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร ปี 2566 ให้ชื่อพันธุ์ว่า **พริกหนุ่ม กวก. เชียงใหม่ 1** และนำไปขยายผลกระจายพันธุ์สู่เกษตรกร ผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์ และผู้ประกอบการแปรรูปต่อไป

ลักษณะเด่นของพันธุ์

สายพันธุ์ พจ.15-1-1-1 x พันธุ์การค้า (หยกสวรรค์) มีผลบริบูรณ์อยู่ในกลุ่มสีเขียว-GG 136A และสุกเป็นสีแดง RG 45A ขนาดผลกว้าง 1.7 เซนติเมตร ยาว 11 เซนติเมตร เนื้อผลหนา 2 มิลลิเมตร ให้ผลผลิตต่อไร่ 1,424 กิโลกรัม/ไร่ ใกล้เคียงกับพันธุ์การค้า ให้ความหวาน 5.4% มีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคแอนแทรกโนสน้อยที่สุด 0.3% เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าอื่น ๆ ที่มีการเกิดโรคสูงถึง 7.1 - 8.2%

เกษตรกรหรือผู้สนใจสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร โทร. 0 5345 1441 - 3 ต่อ 104

(คณะผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ วิลาวัณย์ ใคร่ครวญ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช, ดรุณี เพ็งฤกษ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร, อรอนงค์ สว่างสุริยวงษ์, เรวัต แซ่ย้าง, บุญชัย เลาว้าง, ชุติมันต์ แซ่ย้าง, วีระพรรณ ตันเส้า, เสกสรณ์ ย่างกุลไพโรจน์ และ สุรัสวดี ปัญญาเพิ่ม ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่)